

Vizsgára hangolva

Divat és igény manapság a nyelvtanulás és a nyelvtudás. Se szeri, se száma a legkülönfélébb, hangzatos nevű és címkéjű tanfolyamoknak és magániskoláknak, s ez az iskolai nyelvtanulás hiányosságait is jelzi. *Tövissalvi Báltint* orosz-angol szakos nyelvtanár:

— *Mióta foglalkozik nyelvtanítással?*

— 1955 óta, amióta az orosz szakot elvégeztem. Huszonöt éve angolt is oktatok. Régen irodalomcentrikus volt a nyelvtanítás, széles elméleti alappal. Nem nyelvtanárokat, hanem nyelvészeket képeztek, akik tanítottak is, illetve tanári diplomát kaptak.

— *Mi a siker — vagy ha az általános és középiskolai nyelvtanítás problémáira gondolunk — a kudarc oka?*

— A tanár személye a döntő. Az a pedagógus eredményes, aki hatni tud a növendékekre. Ki kell építeni egy elérhető célokra épülő motivációs rendszert, ami lendítő erőt jelent a sokszor évekig tartó munkában. Heti 3-4 óra a nyelvtanulásra — sok más, időigényes tárgy mellett — nagyon kevés. Ez az oka a nem kielégítő szintű orosz-tudásnak is — általában. Mert aki például a Szovjetunióba megy tanulni, annak 1 év is elég a megbízható szintű tudáshoz.

— *Az angol ma favorizált nyelv; miért?*

— Az angolt a tudomány eszperantójának lehet nevezni. A világon megjelenő tudományos munkáknak

majdnem a fele orosz, a másik fele angol nyelvű. A tudományos életben még a hagyományosan előkelő helyet elfoglaló német is háttérbe szorult, a franciáról, olaszról nem is beszélve. Talán a spanyol védekezik a legszívesebben.

— *Mennyit kell(ene) tanulni ahhoz, hogy valaki tényleg tudjon, mondjuk, angolul?*

— Körülbelül 900 órát kell ráfordítani, és nem szabad a tanulást nagyon szétaprózni.

— *Mi a véleménye a mostanában divatos technikai eszközökről?*

— Az első helyre a hallás utáni megértést teszem, a beszéddel együtt. Akár a turista-, akár a konferencia-, vagy szakemberszintet nézzük — ezt kell a legjobban tudni. Az írás-olvasás csak azután jön. A magyar kiadású tankönyvek hibája éppen az, hogy túl hosszú-nak tűnik az idő a beszédig. A kazetták, szalagok csak segítséget adnak, de nem ez az egyedül üdvözítő módszer, hanem a naponkénti, legalább 10 perces foglalkozás. Az illető országba pedig akkor kell kimenni, ha már jól bírja az ember a nyelvet.

*

A „célszág” a legtöbbünknek — egyelőre — a nyelvi óra. Bár rengetegen utaznak külföldre, mintha óriási jelbeszédkongresszus lenne mindenütt, a közvetítő eszköz a „mutšperantó”. Hogy ez ne így legyen, az ellen a nyelvi gémekkák is sokat tesznek. *Nacsády Pé-*

terné Pálfi Ágnes nyelvtanár:

— *Mióta él a csoportjuk?*

— 1984 szeptemberében alakult meg a Jelky András nyelvtanító géme. Tagjai: *Kiss-Dózsai András* angol, *Balázs Gábor* angol-orosz, *Horpácsy Andrásné* német-magyar szakos tanár és jómagam. Angol-francia szakot végeztem a JATE-n.

— *Milyen nyelveket oktatnak és hogyan?*

— Angolt, németet, franciát és orosz. Tanfolyamaink szeptemberben indulnak. December közepéig megy a munka, utána februárban kezdünk és május végéig tanítunk. Az első félév 3, a második 4 hónapos. Nyolc csoport angolt, négy németet, és három franciát tanul. Létszámuk egyenként maximum 8-14 fő. Külföldi könyvekből tanítunk.

— *Miért? Nem jók a magyarok?*

— A külföldiek életszágúbbak, nincs bennük hiba, a rövidebb olvasmányok emészthetőbbek, jobb a kiállításuk is.

— *Kik és miért járnak nyelvet tanulni?*

— A legtöbben 15-35 évesek, egyre több a diák. Ők már idejében felismerték, hogy a nyelvtanulás és a tudás inkább eszköz, mint cél későbbi pályájukon. Nekik már nem lesz akadályhatetlenné tűnő lekedző egy nyelvvizsga — mondjuk egy doktori cím megszerzéséhez. Sajnos kevés felnőtt tudja vállalni, hogy a heti kétszer két órát délutánonként 5-7-ig végigdolgozza, plusz még otthon heti 10 órát tanuljon. Segítünk tesztfeladatokkal, gyakorlással és próbavizsgákkal is.

— *Gyermekcsoportjuk nincs?*

— Eddig még nem indítottunk. Más módszert, más tankönyvet, más motivációt igényelne. Középkorúakkal foglalkoztunk a nyári táborban. Kétegyházán, Gyulától néhány kilométerre, az Almási-kastélyban. Bentlakásos volt, napi 6 órát szigorúan a nyelvtanulással foglalkoztunk, váltott tanárokkal. A gyerekek elfáradtak a végére, de sokat tanultak. A 4 ezer 500 forint térítést is szívesen vállalták, részletekben is lehetett fizetni. Az idén már német és francia csoport is indul az angol mellett.

Rozsnyai Jenő

Műsorajánlat

Tévesen jelent meg tegnapi számunkban a PÉCSI BALET NAGYSZÍNHÁZBELI VENDEGSZEREPLÉSENEK időpontja. Az együttes ma, szombaton este 7 órakor mutatja be a BALET-TEREM FANTOMJA című összeállítását.

A KÖRHINTA című magyar filmet vetítik videón nyugdíjasoknak ma, szombaton délután 3-tól a Juhász Gyula Művelődési Központnak a Dugonics moziban (Kossuth Lajos sugárút 53.) levő nyugdíjasklubjában.

TÁNCHAZ lesz holnap, vasárnap este 7 órai kezdettel a Juhász Gyula Művelődési Központban. Közreműködik: a *Kaláris együttes*.

TELI NÉPSZOKÁSOK címmel kínálja a sorok következő programját a SZEGEDI IRODALMI KÁVÉHÁZ: február 9-én, hétfőn este 6 órától *Juhász Antal* néprajzkutató beszél a téli ünnepkör hagyományairól a Royalban, közreműködik *Felföldi László* néprajzkutató, valamint a *Móra Ferenc Múzeum néprajzi szakköre, Fodor Ferenc* vezetésével.

A Magyar Zeneművész

Szövetség dél-magyarországi csoportja és a TIT megyei szervezete által szervezett egyetemi-főiskolai hangversenybérlet-sorozat harmadik koncertjéért (az eredetileg meghirdetett, *Debussy művészete* című hangversenyt március 23-án tartják meg) a *Soros Alapítvány támogatásával megalakult CREATIVE ART ENSEMBLE* lép föl február 9-én, hétfőn este fél 8-kor a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola szegedi tagozatának Lenin körút 79. sz. alatti koncerttermében. A csoport nemzeti hírnévnek örvendő zeneművészekből, ráadásul látszólag különböző műfajok képviselőiből állt össze, akik fő céljuknak épp a zenei határok kiszélesítését tekintik. Megtalálni közöttük a *Vukán György* nevével fémjelzett *Super Trio* tagjait ebből, mint a világ legjelesebb fűvös kamarazenei versenyének nagydíjazalva rendelkező *Budapest Brass Quintett* tagjait, és a híres *Lakatos „Abalos” Dezső* is — az Egyesült Államokból. A Soros Alapítványból szerveződött koncerteken a Magyar Rádió

— saját kiadású lemezüket alapján rögzített — felvételeiből készített hangverseny-mutatkozók be a 29 tagú társulat.

A BALÁZS BÉLA STÚDIO filmklubja *Wahorn András Jégkrémbelet* és *Janisch Attila Lélegzet-visszafojtva* című alkotásait mutatja be az érdeklődőknek február 9-én, hétfőn délután 5 órakor az Ifjúsági Házban.

SPANYOLORSZÁGRÓL tart előadást *Gimesiné Dudás Irén* február 9-én, hétfőn este 6 órától a Juhász Gyula Művelődési Központban.

A DÉL-ALFÖLDI MAGAZIN soron következő adásában, február 10-én, kedden este 6-tól a 2-es programban a nézők többek között körülnézhetnek — rekonstrukció után — a szalámigyárban, megismerkedhetnek a családji népfőiskolával, s különböző híreket, tudósításokat láthatnak a Dél-Alföldről.

A szegedi CANTICUM KAMARAKÓRUS ÉNEKEL február 11-én, szerdán este fél 6-tól *Gyüdi Sándor* vezényletével a rádió 3. műsorában.

Móra emléke Szatymazon

Vasárnap lesz 55 éve, hogy elhunyt Móra Ferenc. Ennek emlékére közöljük ezt az írást.

Móra Ferenc szívesen és gyakran időzött Szatymazon. Meghatotta az őszinte, szívvel jövő, családi fogadtatás. Őnfeledt napokat, heteket töltött az egyszerű parasztek között, akik a divatot, lenézést csak hírből ismerték, a vendéglátók örömeivel lesték a félégházi tájszólással beszélő tekintetes úrnak még a gondolatát is. Naponként fogadhatta családi körében rangosabb barátait. Város, falu, tanya összelelkezett számára az alpári högyben. Sokat tréfálkozott, szivarozott és dalolt.

Reggelként egy-két korty pálinkát ivott felkelés után. Kávé, vaját, szalonát, rozskenyert reggelizett. Dobálózott a vas emelővel, majd szólította Fazekas Etel cselédet.

— *Etel, legyen szíves, hozza az asztalt — s közben hűnő alá fogta irományait. Miután kivetette az asztalt, a karosszéket az öreg diófa alá, megszűnt körülötte az emberi zaj és mozgás. Mindenki tudta, hogy alkot, ír, ilyenkor nem szabad zavarni. Délig dolgozott. Ebéd után gyermekével együtt a lepkefogóval kergettek a pillangókat. Mások órákat sétáltak a réteken, tarlókon.*

Endrén Lajos nyomdász kommandálta a szobát a Móra családnak Tápai István (Hangya Pista bácsi) és felesége, Széll Vera (Veron ányó) házában. Ha levél érkezett, a címzés így szólt: Móra Ferencnek, Szatymaz, Veron ányó nyaralója.

A Szatymaz, I. kerület 13. számú házbán 1908-tól 1912-

ig szinte minden nyáron két hónapot töltött, családostul. A Móra és a Szigethy család az egymással szemközt két szobában lakott. A konyhát közösen használták, ott aludtak a cselédnyolok is. A gangon ebédeltek, vendégeskedtek. A háztartást Móráné vezette. Egyszerűségében is ragyogott a tisztaságtól a két szoba (padozott). Nagy összeget fizettek egy nyárra, több mázsa búza árát. Ágyneműt, főző- és étkező-edényeket Mórának vittek. Jól és sokat főzött Móráné, szinte a prédaságig. Hentestől vett húst a nyaralás ideje alatt nem ettek.

Veron ányó, a tanyai kofa mindent beszerzett. Tehenet fejt, sok aprójszágot tartott, de mindenkinek árult sőt, élesztőt, cukrot, bort, pálinkát, háztartási cikket. Minden héten kétszer ment a kocsis áruért a városba, hogy a nyaralók hiányt ne szenvedjenek. Nyáron különösen nagy hangzón dolgozott Veron ányó. Ha vendégek érkezését várta Móráné, így szólt:

— *Drága csillagos egem! Verka néni! Nekem kellene öt pár csirke, nem bánám, ha esetleg tíz pár lenne.*

— *Hónap hozom — nyugtatta a mama.*

Hangya Pali, Pista bácsi nevelt fia volt a mindenes. Móra Ferenc legtöbbször Pali szőlőt, s küldte vele Pista bácsinak a bort, a szivart. Amikor Pali fejt a tehenet, a kis Panka ott állt az istállóajtónál. Alig szürte el a tejet, egy findzsával mindjárt megivott úgy, melegen a gyerek.

Mórának nemcsak egymást magázták, hanem a vendéglátókat, a cselédeket is. Kedves, őszinte, tiszteletteljes megszólítással fordultak mindig mindenkihez.

— *Ugyan, Pali, legyen szíves, hozzon fel a pincéből öt liter bort!*

— *Hídeg vacsorának való lesz-e Verka néni?*

— *Pista bácsi, rágyújt-e kend egy fináncbáczsára?*

Móra Ferenc sűrűn kínálta Pista bácsit borral, szivarral, aki mindig elfogadta, de talán sose köszöntö meg. Az ilyesmire nem nehezelt az örege, hisz kárpótlásul sokat tanult tőle a népeletről, a népi szóhasználatról, népi hiedelmekről. Igazán bizalmas Móra Ferenc csak Pista bácsihoz volt, s akkor mindig kendnek szólította. Vasárnaponként együtt mentek a templomba, s az írónak feltűnt, hogy Pista bácsi csak a menyecskeknél az arcát figyelte. Kérdezte aztán hét közben többször is.

— *Mögnézte-e a menyecskeket szömeit kend?*

Választ ilyen kérdésekre nem kapott. Pista bácsi gyarkorta emlegette Móra rindós, szép bajuszát és deresező, nagy haját.

Beszélgetés közben akaratlanul is oktatták egymást. Móra Ferenc a népgondolat- és kifejezőgazdagságát szívta magába, a házigazdák a történelmet, Palinak csak érdekes volt egy eset, Móra Ferencnek tanulságos.

— *Lént vótunk az öreg tatáva a Feketén, a Fehér tóra düt vége a föld. Kocsiba vótunk, nagyon mögázunk. Nagy fölleg gyütt a falu felű, egy-két szöm jég is vót. Otthon a sok vendég a gangrű figyete érkösztünk. Fogom ki a lovakat.*

— *Megázott-e, Pali?* — hangzott a kérdés az írótól az üdvözlés után.

— *Jócskán — sietve vágta rá.*

— *Szép volt, hogy birt a lovakkal — fonta Móra a beszéd fonatát.*

— *Hajtottam, mint hat bolond.*

„Belenevetett szavamra Móra a vendégökke együtt.”

— *Jeget kaptak-e?*

— *Nem sokat, de a is elég vót. Amarra jó everte a vendégöt.*

Az urak összenéztek, el is fordultak. En nem értem rá velük többet diskurálni. Bevezetem a lovakat, de gyütt am Móra Ferenc utánam, s oktadni kezdett.

— *Pali, nem jól felelt, a vendégek lesértödeket.*

— *En nem vóttem senkinek. Nem is akartam, csak kimondtam, azaz kibuggyant a számon. En így tanútam a szülemű. Hogy az urak gondolatába nem úgy illött, mint az enyembe, nem töhettem rula.*

Másnap Móra Ferenc magához hívott, és kérdezte, de komolyan.

— *Pali, maga hogy érti azt, hogy jól elverte a vendéget a jól?*

Látszott, megnyugodott a tekintetes úr a magyarázatomtól. Máskor, ha beborult az ég, sötét fellegek gyűltek, Móráné tréfásan kérdezte:

— *Ugyan, elveri-e a vendégeket?*

Jezerniczky Akos, Magy vizsgálobíró, Pongráz Albert, Dettre János volt a vendég, s itták a bort éppen, amit Móra Ferencnek fehér lovakkal hoztak Félégyházáról.

Móra Ferenc több elbeszéléseinek az alakjait Hangya Pista bácsiról formálta. Több művét a szatymazi diófa alatt írta.

Huszka Lajos

Filmjeink külföldön

Több mint száz nemzetközi fesztiválon szerepeltek magyar filmek az elmúlt esztendőben, s több filmhéten vetítettek tematikus vagy retrospektív összeállítás hazai alkotásokból.

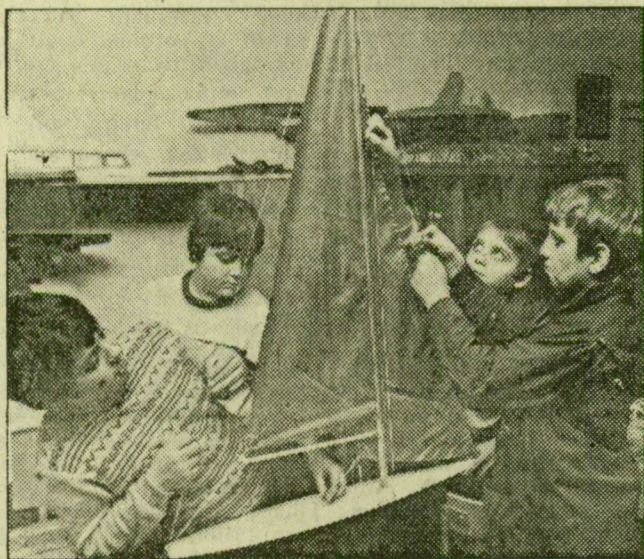
Rangos fesztiválokön sikerrel versenyeztek a trófeákért játékfilmjeink és rövidebb animációs alkotásaink egyaránt. Ez utóbbiak közül az Augusztus rajzfilmsorozat darabjai szerezték a legtöbb elismerést: Chicagóban és Hamiltonban az első díj, Nyugat-Berlinben az Ezüst Medve-díj, Stuttgartban pedig a „legötletesebb film” díjának elnyerésével öregbítették a magyar rajzfilm nemzetközi hírnevét.

A játékfilmek sorában Gyarmathy Livia *Vakvilágban* című filmje Karlovy Vary-ban, András Ferenc *A*

nagy generáció című munkája a San Sebastian-i fesztiválon kapta meg a zsűri különdíját. Ez utóbbi film Chicagóban a legjobb forgatókönyvnek járó Aranyplakettet is elnyerte. Amúlt évi salernói fesztivál nagydíját Szabó László *Sortűz* egy fekete bivalyért című filmje hozta el. A Redl ezredes, Szabó István nagy sikerű filmjét a Brit Film- és Tévéakadémia találta az év legjobb külföldi alkotásának.

Két magyar filmrendező életművét jutalmazták oklevéllel, illetve különdíjjal: Makk Károly filmalkotói munkásságát Figueira da Foz-ban (Portugália) értékelték kitüntetéssel, a tragikusán elhunyt Bódy Gábor emlékének Nyugat-Berlinben tisztelegget elismeréssel a Nemzetközi Filmkritikus Szövetség, a FIPRESCI.

Modellező úttörők

A szabadidő tartalmas eltöltésének egy igen sok türelmet és kitartást igénylő módját választották azok a kisdobosok, akik hetenként találkoznak a József Attila Úttörőház modellező szakkörében. Rendszeres munkával egy év alatt öltöttek formát a kezük alól kikerülő, különböző méretű motoros és vitorlás hajómodellek

Magyarország képekben

A hazánk életét, a 80-as évek Magyarországnak hét-köznapjait, életmódját, településeinek jelenkori arculatát dokumentáló fotók készítésére és gyűjtésére indított társadalmi akcióját ez év végéig meghosszabbította a Hazafias Népfrent Országos Tanácsa.

A HNF Országos Tanácsa az Új Magyar Központi Levéltárral együttműködve egységes szempontokat dolgozott ki, amelynek nyomán tudományos értékű gyűjtemény jöhetne létre: információkat közölve az 1980-as évek Magyarországnak építészeti kultúrájáról, izlésvilágáról, életmódjáról és műveltségi szintjéről is Ezek fi-

gyelembevételével már több községből érkezett jelentős forrásértékű anyag a gyűjtemény őrzésével megbízott Új Magyar Központi Levéltárba. Így a többi között például Taktaszada, Csávoly, Taktaharkány, Kópháza, Lakócsa, Szentbördás és Potony községek készítettek el mintaszerűen lakóhelyük képi dokumentálását. Utcánként azonos léptékben felvett készítmények minden épületről, a faluképben betöltött funkciójára való tekintet nélkül.

Az Új Magyar Központi Levéltár továbbra is várja a felhívásban közzétettnek megfelelő fotódokumentációs anyagokat.